

Peretoetused

1. jaanuaril 2011 võtab Eesti krooni asemel kasutusele euro. Alates 1. jaanuarist 2011 laekuvad kõik toetused ja hüvitised pangakontodele eurodes.

Toetused ja hüvitised arvutatakse ümber detsembris 2010. Ükski toetus ega hüvitis sellega seoses ei vähene. Samuti ei muutu nende saamise tingimused ja kord. Kui te saate või teie pereliige saab praegu mõnda toetust või hüvitist, siis nende saamine jätkub uuel aastal täpselt samamoodi. Samaks jääb ka nende rahaline väärtus, muutub üksnes valuuta: kroonide asemel saate toetusi ja hüvitisi edaspidi eurodes.

Sünnitushüvitis

Haigekassa maksab sünnitushüvitist rasedus- ja sünnituspuhkusel olevale naisele. Hüvitisele on õigus ainult naisel, kes enne rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämist töötas ning kellel on kindlustuskaitse. Rasedus- ja sünnituspuhkus kestab 140 päeva.

Sünnitushüvitist makstakse töövõimetuslehele märgitud töö- või teenistuskohustustest vabastamise esimesest päevast alates. Sünnitushüvitist makstakse ühe kalendripäeva eest 100% kalendripäeva keskmisest tulust, arvatuna eelmise aasta sotsiaalmaksuga maksustatavalt tulult.

Rasedus- ja sünnituspuhkusele jäädakse 30–70 päeva enne eeldatavat sünnitamiskuupäeva (30.–36. rasedusnädal). Kui naine jääb rasedus- ja sünnituspuhkusele vähemalt 30 päeva enne eeldatavat sünnitamiskuupäeva, on tal õigus saada sünnitushüvitist 140 päeva eest. Kui naine jääb rasedus- ja sünnituspuhkusele hiljem, peab arst või ämmaemand vähendama vastavalt ka sünnituslehe kestust, mistõttu kahaneb hüvitis nende päevade võrra, mille võrra hiljem jäädi rasedus- ja sünnituspuhkusele.

Kui raseduse ajal kergendati arsti või ämmaemanda otsuse alusel raseda töö- või teenistuskohustusi või viidi rase üle teisele tööle, siis on tal õigus saada sünnitushüvitist 140 päeva eest vaid juhul, kui ta jääb rasedus- ja sünnituspuhkusele vähemalt 70 päeva enne eeldatavat sünnitamiskuupäeva. Kui kirjeldatud juhul jääb naine sünnituspuhkusele hiljem, peab arst või ämmaemand vähendama vastavalt ka sünnituslehe kestust, mistõttu kahaneb hüvitis nende päevade võrra, mille võrra hiljem jäädi rasedus- ja sünnituspuhkusele.

Kui sünnitanud naisel on kahtlusi talle väljastatud sünnituslehe perioodi õigsuses, peaks ta esmalt pöörduma talle sünnitusabi osutanud raviasutuse sünnitusosakonna juhataja poole. Kui naine sünnitab enne rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämist, väljastatakse sünnitusleht sünnitamise kuupäevast. Ka sellisel juhul märgitakse sünnituslehele eeldatava sünnitamiskuupäeva laht- risse raseduskaardil kirjas olev eeldatav sünnitamiskuupäev.

Uus sünnituspuhkus lapsehoolduspuhkuse ajal

Lapsehoolduspuhkusel viibiv naine, kes soovib jääda uuele rasedus- ja sünnituspuhkusele ning saada selle eest sünnitushüvitist, peab lapsehoolduspuhkuse katkestama. Selleks tuleb esitada tööandjale lapsehoolduspuhkuse katkestamise avaldus. Märkides avaldusele lapsehoolduspuhkuse lõpetamise kuupäevaks rasedus- ja sünnituspuhkuse alguskuupäevale eelneva päeva, ei pea naine vahepeal tööle minema. Avaldus tuleb tööandjale esitada enne sünnituspuhkuse algust piisava ajavaruga (vähemalt 15–30 päeva varem), et tööandja ja Haigekassa jõuaksid kindlustuse õigeaegselt vormistada.

Vanemahüvitis

Vanemahüvitise eesmärk on hüvitada väikelapse kasvatamise tõttu saamata jäänud tulu.

Õigus vanemahüvitisele on last kasvataval vanemal, lapsendajal, võõrasvanemal, eestkostjal või hooldajal, kes on Eesti alaline elanik või Eestis tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel elav välismaalane. Üldjuhul

on kuni lapse 70 päeva vanuseks saamiseni hüvitisele õigus last kasvataval emal. Alates lapse 70 päeva vanuseks saamisest võivad vanemad kasutada õigust hüvitisele kordamööda.

Vanemahüvitisele tekib õigus päeval, mis järgneb sünnitus- või lapsendamishüvitisele õigust andva sünnitus- või lapsendamislehe lõpupäevale. Hüvitis määratakse 435 päevaks alates hüvitisele õiguse tekkimise päevast. Kui lapse emal ei olnud õigust sünnitushüvitisele, tekib tal õigus saada vanemahüvitist alates lapse sünnist kuni päevani, mil laps saab 18 kuu vanuseks.

Vanemahüvitise suuruse arvutamine

Ühe kalendrikuu hüvitise suurus arvutatakse taotleja eelmise kalendriaasta ühe kalendrikuu keskmisest tulust. Hüvitise suuruseks kuus on üldjuhul 100% hüvitise saaja eelmise kalendriaasta ühe kuu keskmisest sotsiaalmaksuga maksustatud tulust.

Eelmise kalendriaasta tulude hulka arvestatakse peale teise tulu ka Haigekassa makstav ajutise töövõimetuse hüvitis töövabastuse eest terviseseisundile vastava töö nõudmise või töö tegemisest keeldumise või ajutiselt teisele ametikohale üleviimise võimatuse tõttu. Samuti tagatakse varasema sissetuleku suuruses hüvitise maksmine neile, kes olid eelmisel kalendriaastal viidud üle kergemale tööle ning jätkasid töötamist, arvestades sissetulekuna samuti Haigekassa makstavat palgavahe hüvitamist.

Vanemahüvitise arvutamisel lähtutakse 2011. aastal järgmistest suurustest:

1. Vanemahüvitise määr, mille suurus on 2011. aastal 278,02 eurot. Hüvitise määra suurus vanemahüvitist makstakse inimesele, kelle puudus eelmisel kalendriaastal sotsiaalmaksuga maksustatav tulu (nt mittetöötanud õppurid).
2. Kuupalga alammäära suurus vanemahüvitist makstakse inimesele, kelle eelnenud kalendriaasta keskmine ühe kuu tulu oli töötasu alamääraga võrdne või sellest väiksem.

3. Vanemahüvitise ülempiiriks on hüvitisele õiguse tekkimise aastaks kinnitatud Eesti keskmine ühe kalendrikuu tulu kolmekordne suurus. 2011 aastal on vanemahüvitise ülempiir 2157,03 eurot kuus.

Kui rasedus- ja sünnituspuhkusele või sünnitushüvitisele õigust omav ema ei kasuta oma õigust rasedus- ja sünnituspuhkusele või sünnitushüvitisele, arvutatakse hüvitise suurus esimese 70 päeva eest eraldi ning hüvitist ei maksta ühes kalendrikuus esimese 70 päeva eest rohkem kui kuupalga alammääras.

Vanemahüvitis määratakse tagantjärele alates hüvitisele õiguse tekkimise päevast juhul, kui hüvitise taotlemiseks vajalikud dokumendid esitatakse kuue kuu jooksul alates nimetatud päevast. Vanemahüvitist makstakse kord kuus eelmise kalendrikuu eest.

Vanemahüvitise juba määratud alam- ja ülemmäär aasta vahetudes ei muutu. Kui vanemahüvitise suuruseks on kuupalga alammäär ning aasta vahetudes see tõuseb või jääb töötasu põhjal määratud hüvitis alla alammäär suurus, jätkatakse vanemahüvitise maksmist uue alampalga määras.

Vanemahüvitise taotlemine

- Vanemahüvitise taotlemiseks tuleb esitada elukohajärgsele pensioniametile avaldus. Kaasa tuleb võtta isikut tõendav dokument.
- Kui hüvitise taotleja on lapsehoolduspuhkusel, tuleb lisaks esitada tööandja tõend, millele on märgitud lapsehoolduspuhkuse kestus ja lapse nimi.
- Avalduse võib viia pensioniametisse kohale või saata posti teel. Samuti saab avalduse esitada elektroonselt X-tee päringute kodanikuportaalis.

Sünnitoetus on ühekordne toetus, mida makstakse ühele vanemale lapse sünni korral. Sünnitoetuse suurus on 320 eurot.

Lapsendamistoetus on ühekordne toetus, mida makstakse lapsendajale, kellest lapsendatav laps ei põlvne ja kes ei ole selle lapse võõrasvanem, juhul, kui varem ei ole sellele perele makstud sama lapse kohta sünnitoetust. Lapsendamistoetuse suurus on 320 eurot.

Lapsendamishüvitis

Alla 10-aastase lapse lapsendajal on õigus saada lapsendamislehe alusel hüvitat 70 päeva eest. Lapsendamishüvitis on lapsendajale lapsendamispuhkuse eest makstav hüvitis. Lapsendamispuhkus antakse lapsendamise kohtuotsuse jõustumise päevast. Lapsendamislehe kirjutab välja lapse perearst.

Lapsendamispuhkuse korral makstakse kindlustatule lapsendamishüvitat töövõimetuslehele märgitud töö- või teenistuskohustustest vabastuse esimesest päevast alates.

Lapsendamishüvitat makstakse ühe kalendripäeva eest 100% ühe kalendripäeva keskmisest tulust arvatuna eelmise aasta sotsiaalmaksuga maksustatavalt tulult.

Lapsetoetus on igakuine toetus, mida makstakse alates lapse sünnist kuni tema 16-aastaseks saamiseni. Kui laps õpib põhikoolis, gümnaasiumis või põhikooli baasil kutseõppeasutuses või kui põhihariduseta laps õpib kutseõppeasutuses, makstakse toetust lapse 19-aastaseks saamiseni. Kui laps saab jooksval õppeaastal 19-aastaseks, makstakse toetust õppeaasta lõpuni.

Lapsetoetuse suurus pere esimese ja teise lapse kohta on kahekordne lapsetoetuse määr (2011. aastal 19,18 eurot) ning kolmanda ja iga järgmise lapse kohta kuuekordne lapsetoetuse määr (2011. aastal 57,54 eurot).

Lapsetoetuse määr on 2011. aastal 9,59 eurot.

Lapsehooldustasu on igakuine toetus, mida makstakse:

1. kuni kolmeaastast last kasvatavale ühele vanemale või vanema asemel lapsehoolduspuhkust kasutavale isikule $\frac{1}{2}$ lapsehooldustasu määras (2011. aastal 38,35 eurot) iga kuni kolmeaastase lapse kohta;
2. ühele vanemale peres, kus kasvab kuni kolmeaastane laps ja veel kolme- kuni kaheksa-aastaseid lapsi, $\frac{1}{4}$ lapsehooldustasu määras (2011. aastal 19,18 eurot) iga kolme- kuni kaheksa-aastase lapse kohta;
3. ühele vanemale kolme- ja enamalapselises peres, kus kasvab kolm või enam vähemalt kolmeaastast lapsetoetust saavat last, $\frac{1}{4}$ lapsehooldustasu määras (2011. aastal 19,18 eurot) iga kolme- kuni kaheksa-aastase lapse kohta.

Kui punktides 2 ja 3 nimetatud laps läheb esimesse klassi ja saab jooksval õppeaastal kaheksa-aastaseks, makstakse selle lapse kohta lapsehooldustasu õppeaasta lõpuni.

Lapsehooldustasu määr on 2011. aastal 76,70 eurot.

Lapsehooldustasu saavale inimesele makstakse iga kuni üheaastase lapse kohta täiendavat lapsehooldustasu. Täiendava lapsehooldustasu suurus on 6,39 eurot kuus.

Lapsehooldustasu ei maksta lapse kohta, kelle sünni või lapsendamise seoses makstakse sünnitus- või lapsendamishüvitist ravikindlustuse seaduse alusel. Lapsehooldustasu ei maksta ühegi lapse kohta, kui vanemale makstakse vanemahüvitist vanemahüvitise seaduse alusel.

Üksikvanema lapse toetus on igakuine toetus, mida makstakse juhul, kui lapse sünniaktis või rahvastikuregistrisse kantud perekonnaseisuandmetes puudub kanne lapse isa kohta või vanem on tunnistatud tagaotsitavaks.

Toetuse suurus on kahekordne lapsetoetuse määr (2011. aastal 19,18 eurot).

Ajateenija lapse toetus on igakuine toetus, mida makstakse kaitsejõudude ajateenistuses oleva inimese lapsele lapsetoetuse viiekordses määras (2011. aastal 47,95 eurot).

Eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetus on igakuine toetus, mida makstakse vanemliku hoolitsuseta jäänud

lapsele, kellel on õigus lapsetoetusele ja

- kelle üle on seatud eestkoste;
- kelle suhtes on sõlmitud kirjalik perekonnas hooldamise leping.

Toetuse suurus on 20-kordne lapsetoetuse määr (2011. aastal 191,80 eurot).

Elluastumistoetus on ühekordne toetus vanemliku hoolitsuseta inimesele, kes on kasvanud lapsena hoolekandeesutuses või erivajadustega laste koolis või kelle üle oli seatud eestkoste või kelle suhtes oli sõlmitud kirjalik perekonnas hooldamise leping. Elluastumistoetust makstakse kirjeldatud inimesele siis, kui ta asub uude elukohta iseseisvalt elama hiljemalt kahe aasta möödumisel hoolekandeesutuse või erivajadustega õpilaste kooli nimekirjast kustutamisest või eestkoste või perekonnas hooldamise lepingu lõppemisest.

Elluastumistoetus määratakse, kui toetust on taotletud kuue kuu jooksul alates uude elukohta iseseisvalt elama asumisest. Kui õigus elluastumistoetusele on tekkinud enne 2007. aasta 1. jaanuari, määratakse elluastumistoetus juhul, kui taotlus oli esitatud kahe aasta jooksul alates sellele õiguse tekkimisest.

Toetuse suurus on 40-kordne lapsetoetuse määr (2011. aastal 383,60 eurot).

Seitsme- ja enamalapselise pere vanema toetus on igakuiselt makstav peretoetus vanemale, eestkostjale või hooldajale, kes kasvatavad vähemalt seitset või enamat lapsetoetust saavat last.

Toetuse suurus on 2011. aastal 2,2-kordne lapsehooldustasu määr (168,74 eurot).

Peretoetuste taotlemiseks tuleb pöörduda elukohajärgsesse pensioniametisse ja esitada:

1. vormikohane avaldus;
2. taotleja isikutunnistus (ID-kaart) või pass;
3. tööandja tõend, millele on märgitud lapsehoolduspuhkuse kestus ja lapse nimi (lapsehooldustasu taotlemisel, kui üks vanematest on lapsehoolduspuhkusel või kui lapsehoolduspuhkust kasutab vanema asemel mõni teine isik);
4. lapsendamise otsus (lapsendamistoetuse taotlemisel);
5. dokument vanema tagaotsitavaks kuulutamise kohta (üksikvanema lapse toetuse taotlemisel);
6. kaitsevägeüksuse või Siseministeeriumi asutuse või üksuse tõend vanema ajateenistuses viibimise perioodi kohta (ajateenija lapse toetuse taotlemisel);
7. eestkostjaks määramise otsus või perekonnas hooldamise leping (eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetuse taotlemisel);
8. hoolekandeaasutuse või erivajadustega laste kooli tõend (elluastumistoetuse taotlemisel).

Toetuste taotlemisel esitatakse originaaldokumendid.

Peretoetuste taotlemise avalduse saab esitada ka elektroonselt kodanikuportaalil aadressil <http://x-tee.riik.ee/portaal/>.

Toetuse liik	Toetuse suurus
Lapse sünnitoetus	320 eurot
Lapsetoetus <ul style="list-style-type: none"> • esimesele ja teisele lapsele peres • kolmandale ja järgmisele lapsele peres	19,18 eurot 57,54 eurot
Lapsehooldustasu	38,35 eurot
Üksikvanema lapse toetus	19,18 eurot
Seitsme- ja enamalapselise pere vanema toetus	168,74 eurot
Eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetus	191,80 eurot
Elluastumistoetus	383,60 eurot
Lapsendamistoetus	320 eurot

